

Avatar

Menneskehedens forfaldne natur Af Astrid Skov-Jakobsen

Film har siden dens opfindelse forsøgt at nærme sig sandheden om den menneskelige natur. Det er denne sandhed som "Avatar" også begiver sig ud for at finde. Menneskene, vi møder i filmen, er opdelt i to markante lejre af videnskabsmænd og soldater. Hovedpersonen er passende en hybrid af de to. Jake Sully er tidligere marinesoldat, som overtager sin afdøde brors plads i det ambitiøse videnskabelige avatar-projekt. I Jake Sullys skikkelse bliver en historiebærende modsætning personificeret. Hovedpersonen er handikappet både i sin militære karriere og i den uvante forsker-verden. Hans eneste mulighed for at tilhøre den militære verden, lænket til sin kørestol, er at forråde den videnskabelige. Den

videnskabelige verden forsyner til gengæld Jake med en krop, hvor benene pludselig kan løbe, gå og føle igen, om end kroppen er blå som det indfødte Pandora-folk. Den såkaldte avatar er en kopi af Na'vi-folket iblandet menneskeligt dna. Jake Sully må i løbet af filmen finde frem til, hvor hans loyalitet ligger.

Dette tegner en interessant personlighed, som langt inde i filmen ikke ser med de samme sort-hvide briller, som publikum er forsynet med fra starten. Det er forfriskende, at hovedpersonen i en stor Hollywood produktion tør skubbe publikum fra sig og skabe tvivl om sine idealer og loyalitet. Dette varer naturligvis ikke ved, hvilket passer overens med den på forhånd aftalte kode mellem filmen og dens publikum. Dette er først og fremmest en underholdningsfilm, som samtidig har hjerte og et budskab.

Jakes loyalitet er ikke kun splittet i to dele, men tre. Hans militære og videnskabelige side kender vi først, men mest betydningsfuld er hans introduktion til Pandora oplevet gennem sin avatar. Her kommer han ansigt til ansigt med en verden, han endnu kun har hørt omtalt i aggressive vendinger fra den krigsliderlige Col. Quaritch. Jake spiller tre roller og repræsenterer den personlige søgen efter en plads i universet i skyggen af et større opgør. Her bliver mennesket fint afspejlet i det dilemma, vi alle bærer. I hvor høj grad skal man ofre sine medmennesker for at finde sig selv?

"Avatar" viser, hvad science fiction gør bedst, og hvorfor denne genre har relevans, der strækker sig langt ud over spidse ører og blå kroppe. Ved at placere historien uden for universet, som vi kender det, bliver reelle og usædvanligt relevante problemstillinger taget op som de grundlæggende konflikter i filmen, som nemt kan overføres til vores verdens største problemstillinger. Hvordan vi behandler hinanden, og hvordan vi behandler vores jord.

Ordet fremmede ligger til grund for en af de to hovedkonflikter. Løbende spiller begrebet fremmede og dets tolkning en afgørende rolle. Umenneskelige handlinger begået mod fremmede kan ikke beskrives som umenneskelige. Historiens inspiration er ikke svær at få øje på og ligner næsten en tro kopi af indianernes oplevelser under den hvide mands styre. At noget er fremmed har i løbet af menneskeheds historie været begrundelse nok til at slå ihjel og erobre. Mennesket fortsætter denne

tradition i "Avatar" over for de indfødte Na'vi. Col. Quaritch forsikrer om, at angrebene på de indfødte vil være så humane som muligt, og det er måske netop, hvad de er. Indtil videre kendes der ikke noget andet væsen, der slår ihjel for magt, penge og fornøjelsens skyld.

Den anden konflikt handler om menneskets opførsel overfor naturen. Behandlingen af vort eget hjem og ligegyldigheden over for andres er slående og uhyre relevant. Vor verden er ikke længere grøn, bliver det gjort klart i en enkelt replik, og udsagnet hæfter sig fast i bevidstheden. Her bevæger "Avatar" sig ikke i en verden af sci-fi, men springer over tærsklen og ind i en skræmmende realitet. Premieren faldt sammen med den oprindelige afsluttende dag ved klimatopmødet i København. Her kunne filmen have været en version af verdenen og menneskene, som vi netop havde gjort oprør imod. Desværre bliver filmen et uhyggeligt fremtidsscenario med overnaturlige elementer, men realistiske konsekvenser.

Det tredje element i filmen er det åndeliges store rolle blandt de indfødte. Menneskenes mangel på tro, troen på hinanden og naturen står i stærk kontrast til Na'vi-folkets tillid og føling med alt levende omkring dem. Tilliden og troen på noget, som ikke giver klare svar og resultater, adskiller Na'vi fra mennesket. Denne dybe evne til empati hos alle levende væsener er forsvundet og glemt hos de krigeriske mennesker. Troen på det ukonkrete, hvad enten det kaldes Gud eller kærlighed, er blevet erstattet udelukkende af magt, penge og frygt. De usynlige forbindelser med omgivelserne, som tillid, kærlighed og håb er gået i dvale hos nogle mennesker og forsvundet hos andre. Jake Sully får åbnet øjnene for naturen og det åndelige, ifølge med forsker-kollegaerne og en enkelt militærkvinde. I denne forstand er "Avatar" en passende film at se henover julen, i form af en åndelig øjenåbner.

Først og fremmest er "Avatar" en fantastisk underholdende og smuk udført film. Billederne, der bevæger sig over skærmen, kommer til fuld funktion i biografen. Universet, vi træder ind i, virker gennemført og har en magisk detaljerighed, så illusionen aldrig brydes. Publikum får ikke muligheden for at distancere sig fra verdenen og dens befolkning. Man føler i den grad, at man træder ind i en velskabt verden, hvor mytologien virker gennemtænkt og ikke distraherer fra det vigtige budskab. "Avatar" berører tilmed nogle vigtige og interessante problemstillinger på en måde, som hverken kompromitterer filmens underholdende værdi eller alvoren i de valgte temaer.

USA 2009 - Instr. og manus: James Cameron - Medv.: Sam Worthington, Zoe Saldana, Sigourney Weaver, Stephen Lang, Michelle Rodriguez, Joel Moore, Giovanni Ribisi - 162 min. - Tilladt for børn over 11 år - Pressebilleder © Fox

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=7542&area=1>

<http://www.philm.dk/default.asp?CallParam=visfilm&IdParam=2657>

<http://www.nytimes.com/2009/12/18/movies/18avatar.html>